

П. О. Завгородній

Комунальний заклад «Харківська
гуманітарно-педагогічна академія»
Харківської обласної ради

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЗАСТОСУВАННЯ МУЗИЧНО- КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У НАВЧАЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ

Стаття присвячена аналізу сучасного стану досліджень та розвитку наукової думки щодо проблеми застосування засобів музично-комп'ютерних технологій у навчальному процесі у вищих навчальних закладах. Виокремлено проблемні та невирішені аспекти цієї проблеми в контексті формування професійної компетентності майбутнього вчителя музики. Уточнено понятійний апарат компетентної освіти майбутніх учителів музики. Розглянуто теоретичні засади з набуття майбутнім учителем музики необхідних і достатніх загально-педагогічних та спеціальних компетенцій з музичного мистецтва. Наведено перспективні напрями творчого використання досліджень автора науковцями для подальшого вдосконалення загальнотеоретичної бази, форм і методів застосування засобів МКТ у педагогічному процесі формування компетентності майбутнього вчителя музики.

Ключові слова: професійна компетентність, компетенція, музично-комп'ютерна технологія; майбутній учитель музики; парадигма освіти; музичне мистецтво.

Постановка проблеми. До вищої школи одним із найбільш важливих замовлень, що завжди зажадалися суспільством, є підготовка кваліфікованих компетентних педагогів у вищих навчальних закладах (далі – ВНЗ).

Розвиток мультимедіа простору суспільства на основі сучасних досягнень нанотехнологій визначає актуальність упровадження сучасних комп'ютерних засобів і комп'ютерних педагогічних технологій у професійну освіту майбутніх педагогів. Однією з актуальних проблем компетентної парадигми навчання у ВНЗ є формування професійної компетентності майбутніх педагогів за новітніми комп'ютерними педагогічними технологіями.

У межах компетентного підходу ми виокремлюємо для розгляду й досліджень задачу формування професійної компетентності майбутніх учителів музики (далі – МВМ) засобами комп'ютерних технологій, які вже отримали серед широкої кількості вчених і дослідників сталу назву музично-комп'ютерних технологій (далі – МКТ).

Аналіз актуальних досліджень. За напрямом досліджень щодо застосування МКТ у педагогічних цілях існують аналітичні та бібліографічні огляди літератури. Огляд наукових досягнень учених далекого зарубіжжя зробив І. Красильников. Він розглянув аспекти використання інформаційно-комп'ютерних технологій як засіб формування музичних

компетенцій учнів: у музичних освітніх програмах Австралії, у навчальних планах початкової та середньої шкіл Тайваня; у композиторській і звукорежисурській діяльності учнів Швеції, про можливості займатися творчістю в початковій та середній школах Англії, у музичному навчанні вчителів музики в США та інших країнах світу [6].

Г. І. Поташніковою (автором-упорядником) складено бібліографічний перелік 159 наукових джерел дослідників ближнього зарубіжжя щодо застосування інноваційних педагогічних технологій, у тому числі МКТ, у галузі музичної освіти за 2005–2010 роки [4, 1–29].

Аспекти музично-педагогічної освіти МВМ щодо висвітлення та встановлення критеріїв професіограми виконавчої майстерності педагога як музиканта, композитора, сольного співака, хорового диригента досліджували відомі вчені: Е. Б. Абдулін, Ю. Б. Алієв, О. Д. Алексєєв, О. О. Апраксина, Л. Г. Арчажнікова, Л. А. Баренбойм, О. Б. Гольденвейзер, Н. В. Васильова, А. Г. Менабені, О. В. Михайличенко, Г. Ю. Ніколаї, О. М. Отич, Г. Н. Падалка, М. І. Ройтерштейн, Г. П. Стулова, Г. М. Ципін та ін. Загально-теоретичними проблемами розробки та впровадження новітніх педагогічних технологій займалися В. П. Беспалько, В. І. Байденко, Р. С. Гуревич, І. А. Зязюн, Г. К. Селевко, В. О. Сластьонін, П. І. Підкасистий, І. П. Подласий, В. І. Шахов та ін. Становлення музично-педагогічної підготовки в Україні досліджували І. С. Байкова, Г. Ю. Ніколаї, Т. П. Танько та ін. Сутність компетентного підходу до навчання та проблеми формування професійно-педагогічної компетентності та професійно-творчих компетенцій педагога вивчали: О. В. Беспалько, Н. Д. Белявіна, І. І. Драч, І. А. Зимня, Г. В. Єльнікова, В. І. Жигір, Л. В. Коваль, О. В. Коваленко, Г. Ф. Пономарьова, А. В. Хуторський та ін. Проблемами педагогічної майстерності та професіоналізму педагога займалися Л. П. Вовк, А. І. Кузьмінський, А. В. Кондрашова, М. І. Лазарев, В. О. Радкевич та ін. Аспекти розвитку особистісної творчої підготовки вчителя висвітлювали В. П. Андрущенко, О. А. Дубасенюк, С. А. Калашнікова, О. М. Коберник, П. Г. Лузан, С. В. Савченко та ін. Проблемою впровадження здоров'язбережувальних педагогічних технологій займалися В. І. Лозова, Г. М. Мешко, А. В. Троцько та ін. Сучасні інтерактивні та веб-технології досліджували С. О. Сисоєва, Н. В. Сороко та ін.

На жаль, ці дослідження не висвітлюють в повній мірі сучасний стан і розвиток наукової думки в ракурсі застосування засобів МКТ у підготовці МВМ, а перспективні можливості МКТ у формуванні професійної компетентності МВМ не розглянуто взагалі.

Мета статті: аналіз стану досліджень у напрямі формування професійної компетентності МВМ засобами МКТ у контексті компетентісної парадигми освіти.

Виклад основного матеріалу висвітлено в такому порядку: 1. Уточнення понятійного апарату досліджень. 2. Аналіз досліджень щодо застосування МКТ у навчальному процесі. 3. Узагальнення досліджень.

1. Уточнення понятійного апарату досліджень. Термін «музично-комп'ютерна технологія» в галузі педагогічних наук досить новий, появився у зв'язку з розвитком комп'ютеризації в галузі мистецтва і став уже невід'ємною частиною вчення музичного мистецтва. Найбільш узагальнене тлумачення МКТ дав Н. Маханьок: «Музыкально-компьютерные технологии – очень молодая и динамично развивающаяся область знаний. Она находится на стыке между техникой и искусством, предоставляющим человеку постоянно совершенствующиеся инструменты для творчества, обучения и научных исследований. Эта область знаний, несомненно, имеет динамичную природу развития, которая сопряжена с постоянным обновлением достижений научно-технического прогресса. На музыкально-компьютерные технологии как на область исследований существует множество разных взглядов. Это позволяет их классифицировать именно как систему знаний, объединяющую в себе информатику, звукорежиссуру, педагогику и музыкознание» [8].

МКТ є однією з новітніх педагогічних технологій. Проте, як попереджує Г. К. Селевко: «В понимании и употреблении термина «педагогическая технология» существуют большие разночтения, среди которых можно выделить четыре позиции. Педагогические технологии как производство и применение аппаратуры, учебного оборудования и ТСО для учебного процесса. Педагогическая технология включает «от мела и классной доски» (Р. де Киффер) до «всех вещей, которые можно включить в розетку в стене» (М. Мейер). Вторую позицию представляют Б. Скиннер, С. Гибсон, М. Жиллет, Т. Сакамото, В. Хаг. Они считают, что педагогическая технология – это процесс коммуникации или способ выполнения учебной задачи... Представители третьей позиции (М. Эраут, Р. Стакенас, Р. Кауфман, Д. Эли, С. Ведемейер) рассматривают педагогическую технологию как обширную область знания, опирающуюся на данные социальных, управленческих и естественных наук... Четвертая позиция представляет многоаспектный подход и предлагает рассматривать несколько значений педагогической технологии одновременно (Д. Финн, А. Ламсдейн, П. Митчел, Р. Томас)» [10]. На наш погляд, погодитися можна частково з першою, третьою та четвертою

концепціями. Обґрунтуємо нашу позицію. У навчанні MBM застосовують технічні комп'ютерні засоби; MBM отримують знання, уміння, навички з різних гуманітарних, природних і мистецьких наук, а також використовують одночасно декілька різних MKT, що відповідає першій, третій і четвертій вищезгаданим концепціям.

Поняття парадигми освіти, за визначенням К. Ваїбу, означає «розумове вікно» (mental window), скрізь яке дослідник бачить світ» [13, 25]. Розглянемо основні терміни компетентісної парадигми освіти. Розвиток компетентісного підходу до освіти ще в 60-х рр. минулого століття заклали зарубіжні дослідники Дж. Равен, Н. Хомський, В. Хутмахер. Проте, однозначного тлумачення таких понять, як «компетентність», «компетенція», у науковому середовищі досі немає. А. В. Хуторський визначає: «Компетентность – владение, обладание учеником соответствующей компетенцией, включающее его личностное отношение к ней и предмету деятельности» [12]. І. О. Зимня визначає: «Компетенции – это некоторые внутренние, потенциальные, сокрытые психологические новообразования: знания, представления, программы (алгоритмы) действий, систем ценностей и отношений, которые затем выявляются в компетентностях человека» [2].

Поняття професійної компетентності більш однотайно тлумачиться науковцями й дослідниками. А. В. Хуторський узагальнює це поняття: «профессиональная компетентность рассматривается как целостная интегральная характеристика совокупности компетенций, основанных на фундаментальных психолого-педагогических знаниях и приобретённом опыте, которая проявляется в практической деятельности в единстве с личностными качествами» [12].

Підсумовуючи ці погляди, можна констатувати неповноту та деяку обмеженість цих визначень. Натомість, в Україні Законом «Про вищу освіту» № 1187-2 (від 01.07.2014р.) законодавчо прийнято такі визначення:

- компетентність – динамічна комбінація знань, умінь і практичних навичок, способів мислення, професійних, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, яка визначає здатність особи успішно здійснювати професійну та подальшу навчальну діяльність і є результатом навчання на певному рівні вищої освіти;
- якість вищої освіти – рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетенцій, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти».

Таким чином, закон ототожнює компетенції із здобутими особою знаннями, уміннями, навичками та іншими якісними властивостями, а наявний рівень їх у порівнянні зі стандартами вищої школи характеризує компетентність особи. Іншими словами, набуті особою компетенції (знання, уміння, практичні навички, способи мислення, професійні, світоглядні та громадянські якості, морально-етичні цінності) є компонентами або складовими частинками компетентності особи.

Поширюючи вимоги закону України на МВМ, доходимо висновку щодо такого уточнення понятійного апарату:

- «професійна компетентність майбутнього вчителя музики» – сукупність динамічної комбінації набутих компетенцій: знань, умінь, практичних навиків педагога-вихователя, виконавця-музиканта, співака, диригента, артиста, режисера-постановника, звукорежисера та способів творчого мислення, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей, які визначають здатність МВМ успішно здійснювати педагогічну діяльність;
- «компетенції майбутнього вчителя музики» – це складові компоненти компетентності МВМ. Компетенції МВМ формуються за певними напрямками знань, умінь, практичних навиків, способів мислення, світоглядних і громадянських якостей, морально-етичних цінностей (когнітивні, операційно-діяльні, акмеологічні, комунікативні, мотиваційні, дослідно-практичні та ін.);
- «професійні компетенції майбутнього вчителя музики» – це складові компоненти професійної компетентності МВМ;
- «формування професійної компетентності майбутнього вчителя музики» – набуття та опанування певних професійних компетенцій МВМ за стандартами вищої освіти;
- «якість вищої освіти майбутнього вчителя музики – рівень здобутих МВМ знань, умінь, навичок, інших компетенцій, що відображує компетентність вчителя музики за стандартами вищої освіти;
- «музично-комп'ютерна технологія» – педагогічна технологія, що поєднує досягнення сучасної педагогіки з музичним мистецтвом, які реалізуються засобами комп'ютерної техніки в контексті підготовки МВМ у ВНЗ;
- «засоби музично-комп'ютерної технології» – технічні засоби та комп'ютерне програмне забезпечення МКТ.

На наш погляд, доцільно умовно поділити професійні компетенції за відношенням до майбутньої професійної діяльності МВМ на «необхідні» та

«достатні» компетенції МВМ. До категорії достатніх компетенцій ми відносимо всі ті компетентності, що забезпечують комфортні, ергономічні, безпечні умови роботи вчителя музики, учнів, зі збереження навколишнього середовища, еманаційно-педагогічні, здоров'язбережувальні, здоров'я-творчого середовища, з охорони праці, природоохоронні. До категорії необхідних компетенцій ми відносимо всі інші компетенції, що будуть потрібні в подальшій роботі МВМ. Необхідність окремого розгляду цих компетенцій підтверджують дослідження науковців В. І. Лозової, Г. В. Троцько щодо наявності достатніх умов для навчання: «обучение должно быть комфортным, не вызывать физических и психических перегрузок, способствовать сохранению здоровья, что, со своей стороны, способствует оптимальной динамике работоспособности, хорошему самочувствию, здоровью» [7, 459–470].

2. Аналіз досліджень щодо застосування МКТ у навчальному процесі вважаємо за необхідне провести системно за такими функціональними ознаками:

2.1. Загальні теоретичні засади, закономірності та аспекти моделювання процесу формування професійної компетентності МВМ.

2.2. Використання комп'ютерних технічних засобів МКТ для набуття спеціальних предметних компетенцій МВМ.

2.3. Застосування комп'ютерних елементів МКТ у навчальному процесі.

2.4. Застосування МКТ для творчого розвитку й набуття естетичного світогляду.

2.1. Загально-теоретичні педагогічні аспекти набуття професійної компетентності в майбутніх педагогів досліджують багато вчених. Теоретичне осмислення аспектів потребує врахування множини чинників, умов та обставин.

Теоретичні основи професійно-педагогічної підготовки вчителя музики розроблено Л. Г. Арчажніковою, яка надала основні концепції формування компетентності музики з предметів інструментального, історико-теоретичного й диригентсько-хорового циклів. Гносеологічні та дидактичні, психологічні та кібернетичні закономірності з урахуванням прояву функцій впливу чинників на процес навчання висвітлено І. І. Подлесим.

Аналізуючи теоретичні засади набуття вчителем професійних компетенцій, Г. М. Мешко справедливо відзначає: «Діяльність педагога... містить у своїй структурі до 250 компонентів... учитель одночасно і сценарист, і режисер, і постановник, і актор, який щодня ставить не один, а декілька спектаклів» [9]. Постає питання, як усі ці 250 компетенцій

викладати у ВНЗ, щоб МВМ змогли їх системно опанувати й далі використовувати у своїй професійній діяльності.

Про назрілу необхідність наукового моделювання процесу навчання майбутніх педагогів вказують Л. В. Коваль, Н. В. Васильєва та інші дослідники.

Окремі елементи теоретичних засад, моделювання педагогічного процесу вже розглянуто дослідниками. Так, для майбутніх учителів В. І. Шаховим теоретично обґрунтовано методологічні засади базової педагогічної освіти в частині системного, особистісного, компетентнісного, діяльного, аксіологічного, синергетичного й акмеологічного підходів. Узагальнення сучасних теоретико-методологічних підходів щодо професійної підготовки зроблено Н. П. Онищенко.

На жаль, існуючі теоретичні моделі з набуття професійних компетенцій не охоплюють необхідні та достатні педагогічні й мистецькі компетенції МВМ разом. Об'єднати в математичній моделі основні педагогічні музично–виконавські компетенції МВМ, їх функціональний вплив на майстерність виконавця музичних творів у процесі формування музично-виконавчих компетенцій, які відтворюють художню та технічну майстерність МВМ як виконавця музичних творів, було раніше запропоновано М. О. Завгородньою спільно з автором статті [1, 55–65]. Подальший розвиток теоретичної бази ми пов'язуємо з цим перспективним багатовекторним математичним моделюванням процесу формування необхідних і достатніх педагогічних і мистецьких компетенцій МВМ.

2.2. Використання технічних засобів МКТ для набуття спеціальних предметних компетенцій МВМ розглядаємо в ракурсі набуття МВМ професійної технічної та художньої майстерності гри на музичних інструментах.

Підготовка МВМ належить до спеціальних дисциплін ВНЗ. Основи цієї дисципліни формуються, як правило, на підставі попередньої музичної підготовки в дитячих школах естетичного розвитку. О. Е. Коваленко, досліджуючи основні поняття суто професійної освіти в Україні із розглядом теоретичних і методичних основ викладання спеціальних дисциплін у вищій школі, підкреслює: «...спеціальне образование является одним из сквозных компонентов содержания образования, его определённой отраслью, которая готовит человека к выполнению определённых специальных дифференцированных функций и присутствует в содержании образования на всех этапах жизни человека, начиная с дошкольного возраста» [5, 60]. Слід звернути увагу на необхідність опанування електронними музичними інструментами вже дітьми, а потім, будучи студентами, технічними засобами

МКТ (синтезатори, комп'ютерні музичні програми, редактори тощо). При цьому важливо враховувати рівень педагогічної та виконавчої майстерності самого педагога. Аспектами впливу педагогічної майстерності викладача на якість навчання у вищій школі займалися вчені: А. І. Кузьмінський, І. А. Зязюн, О. В. Резикова та ін.

2.3. Застосування комп'ютерних елементів і засобів МКТ у навчальному процесі, як інтелектуальне знаряддя праці, поширено в напрямі передачі та збереження навчальної інформації на комп'ютерних носіях: запис лекцій, практичних занять, довідникових і методичних посібників, презентацій; записи музичних творів, вправ із сольфеджіо, гармонії, музичного супроводу тощо. Педагогічні умови використання інформаційних комп'ютерних технологій у музичній освіті висвітлено О. І. Марковим. Формування творчої активності МВМ засобами комп'ютерних технологій вивчав В. В. Луценко, а концепції творчого застосування МКТ – А. М. Корнак. Узагальнення аспекту знаходимо у Т. О. Зюзіної: «розвиток нового виду екранної культури – мультимедійної, що об'єднує статичну візуальну інформацію (текст, графіка) і динамічну – мову, музику, відео, анімацію. Синтез графічної, аудіо - та візуальної інформації відзначається великим емоційним зарядом і активно увійшов у наше життя» [3, 44–49].

2.4. Застосування МКТ для творчого розвитку й естетичного світогляду майбутніх педагогів має акмеологічне підґрунття. Творча композиторська, музично-виконавська діяльність МВМ у поєднанні з педагогічними новаторськими МКТ знаходяться в площині набуття ключових акмеологічних компетенцій МВМ. Такий підхід підтверджує С. О. Сисоєва, яка досліджує сучасні комп'ютерні інтерактивні технології навчання: «нова якість сучасної освіти, зорієнтованої на інтелектуальний і творчий розвиток особистості, формування особистості компетентної, здатної до інноваційної діяльності й інноваційного сприймання сучасного світу, визначається не тільки отриманими знаннями, уміннями й навичками, а й здатністю до їх творчого використання, самостійної діяльності, навчання та самовдосконалення упродовж життя» і далі підкреслює: «Інтерактивне навчання забезпечує не тільки приріст знань, умінь, навичок, способів діяльності й умінь щодо комунікації, але і є необхідною умовою для становлення й удосконалювання професійної компетентності» [11].

Ураховуючи популярність у світі мультимедіа засобів та інтернету, вважаємо переважним для розвитку творчої особистості майбутнього педагога-музиканта застосування інтерактивних форм сучасних педагогічних технологій:

- Adaptive learning (адаптивне навчання) – підгонка змісту й темпу подачі навчального матеріалу на комп'ютері, переважно технічних виконавських прийомів і вправ гри на музичному інструменті, співу, диригування МВМ під рівень конкретних знань і швидкості засвоєння матеріалу конкретним учнем;

- Asynchronus learning (асинхронне навчання) – технологія орієнтована на студентів із використанням скайпу та інших комп'ютерних видів зв'язку для спілкування й засвоєння навчального матеріалу з викладачем, іншими учнями. Доцільно застосовувати в тих випадках, коли МВМ поза аудиторією, зміг би відпрацьовувати під наглядом викладача складні технічні й художні прийоми гри на музичних інструментах: пасажі, мелізми, акорди, динамічні відтінки, агогічні| особливості музичних творів та ін.;

- Virtual classroom (віртуальний клас) – технологія характеризується онлайн взаємодією викладача з учнями у віртуальному навчальному середовищі засобами інтернету. Навчальна система імітує в реальному світі: навчальні завдання, іспити, задовільні та незадовільні оцінки викладача, віртуальні винагороди, оголошення подяки, вручення грамоти та інше у віртуальній присутності друзів, інших учнів. Поряд зі зручністю засвоєння навчального матеріалу МВМ, розвиває естетичний світогляд і мотивацію учнів до спілкування між собою та викладачем.

- Story telling (переказ історій) – переказ та обговорення в невимушеній формі різних цікавих історій, які пов'язані з навчальною тематикою та націлюють побічно на якісне розуміння навчального матеріалу теми. Наприклад, вивчаючи музичний шлях Л. В. Бетховена, улаштовують колективне обговорення цікавих історій, пов'язаних із втратою слуху композитором, і творінням, незважаючи на глухоту, дивовижних органних музичних творів.

Констатуємо позитивні наслідки застосування інтерактивних технологій. По-перше, мобільність – займатися можна скрізь: вдома, на вулиці, у дорозі, в інтернет-кафе тощо. По-друге, незалежність навчання – відсутність необхідності перебувати в навчальній аудиторії, класі або лабораторії, а також незалежність від погодних умов та навколишнього середовища. Інтерактивні педагогічні технології сприяють розвитку інтересу учасників; заохочують активну участь кожного в навчальному процесі; учасники постійно мають зручний зворотний зв'язок з педагогом та аудиторією. По-третє, учні формують шляхом інтерактивного спілкування, по-суті в автоматичному режимі, особистісні компетенції МВМ та суспільні життєві властивості й навички.

3. Узагальнення проведених досліджень.

Системний огляд літератури виявив односторонність застосування МКТ у педагогічній практиці. Засоби МКТ, як правило, використовують лише в рамках викладача-виконавця музичних творів та запису на комп'ютерних носіях і відтворення творів музичного мистецтва. Узагалі комп'ютерні засоби застосовують у навчальному процесі для інтерактивного спілкування, а музичні редактори для інформаційно-довідкових цілей.

На наш погляд, це пояснюється наступним. Світова технічна думка щодо розробки й удосконалення комп'ютерних музичних засобів (електронні інструменти, музичні редактори й програми комп'ютерів та інші комп'ютерні елементи та технічні засоби) націлена сьогодні лише на потребу професіональних виконавців-музикантів, композиторів і для масового споживача (запис і тиражування музичних творів, співу пісень під фонограму «караоке» тощо). Тому, задача розроблення спеціальних музичних редакторів, програм для застосування засобів МКТ безпосередньо для педагогічних цілей, а саме для процесу навчання МВМ взагалі не ставилася.

Висновки. Таким чином, проведений літературний огляд із системним аналізом сучасних наукових досягнень щодо застосування МКТ у педагогічному процесі вищої школи має визначити подальші перспективні напрями творчого використання науковцями результатів проведених автором досліджень, у тому числі для подальшого вдосконалення загальнотеоретичної бази, форм і методів застосування засобів МКТ у педагогічному процесі формування компетентності МВМ.

Перспективи подальших наукових розвідок. Аспекти подальшого вдосконалення навчального процесу формування компетентності МВМ засобами МКТ потребують загальнотеоретичного осмислення й наукових розробок у площині моделювання педагогічного процесу з обов'язковим сумісним розглядом та математичним описом професійних компетенцій МВМ, як мінімум, у трьох вимірах одночасно:

- еманацийно-педагогічних – здоров'язберезувальних компетенцій для учнів і викладача, особливо це стосується викладання загальних предметів МВМ;
- компетенцій з опанування майстерністю та навиками виконавця-музиканта, диригента, композитора, співака, артиста, режисера-постановника, звукорежисера тощо;
- компетенцій із розвитку особистості майбутнього педагога з творчими способами мислення, світоглядними та громадянськими якостями, морально-етичними цінностями.

ЛІТЕРАТУРА

1. Завгородня М. О. Моделювання процесу навчання гри на музичному інструменті / М. О.Завгородня, П. О. Завгородній // Педагогічні науки : зб. наук. пр. СумДПУ імені А. С.Макаренка. – Суми, 2009. – Ч. 2. – С. 55–65.
2. Зимняя И. А. Ключевые компетенции – новая парадигма результата образования / И. А. Зимняя [Электронный ресурс] // Эйдос : Интернет-журнал. – 2006. – № 1. – Режим доступа : <http://www.eidos.ru>.
3. Зюзіна Т. О. Освіта в умовах культури інформаційного суспільства: культурологічний аспект розвитку / Т. О. Зюзіна // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка (Педагогічні науки) : за матеріалами Третього Міжнародного педагогічного конгресу «Розвиток особистості в сучасному медіа-просторі». – 2013. – № 13 (272). – Ч. III. – С. 44–49.
4. Инновационные технологии в музыкальном образовании : список лит. за 2005–2010 гг. [Текст] / ГУК «Самар. обл. универс. науч. б-ка», Справочно-информационный отдел ; Сектор науч. информ. по культуре, искусству, образованию, филологии ; сост. Г.И.Поташникова ; [под ред. Л.Г.Завальной]. – Самара, 2011. – 29 с.
5. Коваленко Е.Э. Методика профессионального обучения : учеб. [для инж. – педаг., препод. спецдисц. сист. проф.-техн. и высш. образ.] / Е. Э. Коваленко. – Х. : ЧП «Штрих», 2003. – 480 с.
6. Красильников И. М. Зарубежные ученые об информационно-компьютерных технологиях как средстве формирования музыкальных компетенций [Электронный ресурс] / И. М. Красильников // Педагогика искусства. – 2012. – № 2. – Режим доступа : <http://www.art-education.ru/AE-magazine>.
7. Лозовая В. И. Идеи саморазвития личности в педагогическом наследии В. А. Сухомлинского / В. И. Лозовая, А. В. Троцко // В. А. Сухомлинский в размышлениях современных украинских педагогов : монография / сост. : О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко ; авт. кол. : О. В. Сухомлинская, А. Я. Савченко, В. С. Курило, И. Д. Бех и др. — Луганск : Изд-во ГУ «ЛНУ имени Тараса Шевченко», 2012. – С. 459–470.
8. Маханек Н. Б. Музыкально-компьютерные технологии в основном и дополнительном образовании [Электронный ресурс] / Н. Б. Маханек // Международная научно-практическая конференция «Информационные технологии в образовании» («ИТО-Поволжье-2006») 27–28 апреля 2006г., г. Самара. – Режим доступа : <http://ito.edu.ru/2006/Samara/index.html>.
9. Мешко Г. М. Вступ до педагогічної професії : посібник [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://pidruchniki.ws/16170701/pedagogika/vstup_do_pedagogichnoyi_profesiyi_-_meshko_gm.
10. Селевко Г. К. Современные образовательные технологии / Г. К. Селевко // [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.selevko.net/1nosnov.php>.
11. Сисоева С. О. Інтерактивне навчання дорослих у системі післядипломної педагогічної освіти [Електронний ресурс] / С. О. Сисоева // Наукові праці – Педагогіка – Вип. 146. Том 158. – Миколаїв : Вид. ЧДУ імені Петра Могили, 2011. – С. 5–10. – Режим доступу : <http://lib.chdu.edu.ua/pdf/naukpraci/pedagogika/2011/158-146-1.pdf>.
12. Хуторской А. В. Технология проектирования ключевых и предметных компетенций [Электронный ресурс] / А. В. Хуторской // Интернет-журнал «Эйдос». – 2005. – Режим доступа : <http://www.eidos.ru/journal/2005/1212.htm>.
13. Baiby K. D. Methods of Social Research / K. D. Baiby. – N-Y. ; London, 1982.

РЕЗЮМЕ

Завгородний П. Анализ современных исследований применения музыкально-компьютерных технологий в учебном процессе.

Статья посвящена анализу современного состояния исследований и развития научной мысли по проблеме применения средств музыкально-компьютерных технологий в учебном процессе в высших учебных заведениях. Выделены проблемные и нерешенные аспекты этой проблемы в контексте формирования профессиональной компетентности будущего учителя музыки. Уточнен понятийный аппарат компетентностного образования будущих учителей музыки. Рассмотрены теоретические основы с приобретения будущим учителем музыки необходимых и достаточных общепедагогических и специальных компетенций музыкального искусства. Приведены перспективные направления творческого использования исследований автора учеными для дальнейшего совершенствования общетеоретической базы, форм и методов применения средств МКТ в педагогическом процессе формирования компетентности будущего учителя музыки.

Ключевые слова: профессиональная компетентность, компетенция, музыкально-компьютерная технология; будущий учитель музыки; парадигма образования; музыкальное искусство.

SUMMARY

Zavgorodnii P. The analysis of modern studies of the use of musical-computer technologies in the educational process.

The article is devoted to the analysis of the current state of research and development of scientific thought on the problem of implementation of musical-computer technologies in the educational process in higher education institutions. The problematic and unresolved aspects of this problem in the context of formation of professional competence of future music teachers are outlined. The conceptual apparatus of competence education of future music teachers is specified. It is defined that «professional competence of a future teacher of music» is a set of dynamic combinations of acquired competences: knowledge, skills, practical skills of the teacher, performer – musician, singer, conductor, artist, producer, sound engineer and also creative ways of thinking, worldview and civil qualities, moral and ethical values, which determine the capacity of a future music teacher to implement successfully educational activities; «competencies of a future music teacher» are the components of a future music teacher's competence. The competence of a future music teacher is formed in specific areas of knowledge, practical skills, ways of thinking, worldview and civil qualities, moral and ethical values (cognitive, operational and active, acmeological, communicative, motivational, practical, scientific and other); «formation of professional competence of a future music teacher» is the acquisition and development of specific professional competencies by a future music teacher according to the standards of higher education; «the quality of higher education of a future music teacher» – the level of the received knowledge, skills, and other competencies that reflects the competence of the teacher of music according to the standards of higher education; «musical-computer technology» is an educational technology that combines the achievements of modern pedagogy of musical art, which is implemented by means of computer technology in the context of a future music teacher's training at the university; «means of musical-computer technology» – technical means and computer software of a future music teacher.

Theoretical bases of acquiring by a future music teacher necessary and sufficient general educational and special competencies of a musical art are revealed. The perspectives of creative use of the author's research by the scientists for further improvement of the

theoretical base, forms and methods of application of musical computer technologies in the pedagogical process of formation of the competence of a future music teacher.

Key words: *professional competence, competency, musical-computer technology, future music teacher, education paradigm, musical art.*

УДК 37:004+371:78

М. О. Завгородня

Українська інженерно-педагогічна академія

АНАЛІЗ СУЧАСНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ ЩОДО ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ МУЗИЧНИХ КЕРІВНИКІВ ДО ЗАСТОСУВАННЯ ІННОВАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

Стаття містить огляд сучасного стану та аналіз тенденцій розвитку наукових досліджень щодо формування готовності майбутніх музичних керівників застосовувати педагогічні інноваційні технології. Виокремлено основні проблемні аспекти в контексті компетентісної парадигми освіти майбутніх музичних керівників у вищих навчальних закладах. Уточнено понятійний апарат щодо компетенцій готовності майбутніх музичних керівників. Висвітлено основні музично-педагогічні компетенції готовності майбутніх музичних керівників, набуття яких створює базову основу для застосування будь-яких інноваційних технологій у мистецькій галузі освіти. Визначено перспективні напрями подальших досліджень.

Ключові слова: *готовність, компетенція готовності, компетентність, педагог, інноваційна музично-педагогічна технологія; майбутній музичний керівник; парадигма компетентісної освіти, музичне мистецтво, майстерність майбутнього музичного керівника*

Постановка проблеми. Розвиток національної системи вищої педагогічної освіти України, необхідність перебудови її за критеріями Болонського процесу потребує змін до підготовки майбутніх педагогів у вищих навчальних закладах (далі – ВНЗ) за компетентісною парадигмою освіти із застосуванням сучасних педагогічних технологій. У галузі музично-педагогічної освіти актуальним постає питання щодо професійної готовності майбутніх музичних керівників (далі – ММК) дитячих дошкільних навчальних закладів до сучасних потреб суспільства. Серед нагальних потреб суспільства важливе місце займає проблема уміння набуття професійної готовності ММК для подальшого застосування інноваційних музично-педагогічних технологій (далі – ІМПТ) у практичній діяльності в дитячих садках, закладах естетичного виховання тощо. Висвітленню основних аспектів цієї важливої проблеми й присвячена стаття.

Аналіз актуальних досліджень. Сучасні тенденції щодо застосування ІМПТ у галузі музичного мистецтва пов'язані з розвитком професійних здібностей, громадянських якостей, морально-етичних цінностей ММК. Дослідженням багатопланової проблеми музично-педагогічної освіти з